

Att starta en litterär förening

I Åmål ville en grupp kvinnor ge Ida Bäckmann upprättelse. I Sundsvall inspirerade en historisk kvinnokarta bildandet av Frida Stéenhoff-sällskapet. Och finns det ett Taube-sällskap så borde det också finnas ett Olle Adolphson-sällskap, tyckte folk i Stockholm.

Solweig Johansson vid Ida Bäckmannsgatan i Åmål. Flera sk medborgarförslag skickades in till kommunen och godkändes. En plats med Idas namn ligger intill Litteraturhuset med en skylt – sommartid finns även en bänk, bokskåp och blomkruka. Foto: Ida Bäckmann

Paraplyorganisationen DELS får kontinuerligt nya sällskap. Anita K Alexandersson som också hade startat Bokdagar i Dalsland tog initiativet till Ida Bäckmannsällskapet. En grupp kvinnor hade samtalat om hur orättvist och felaktigt Ida Bäckmann blivit omskriven, berättar sällskapets ordförande Solweig Johansson.

- Vi ville ge henne upprättelse, visa hennes bredd och egentliga gärning. Vi ville också arbeta för att lyfta fram enastående kvinnor, vars insatser mörkats eller alltid kopplats till en man - som här Gustaf Fröding. Enstaka manliga röster har fått stå som fakta, fast de bara var personliga omdömen och påståenden.

2014 hade flera av dem reagerat på Sigrid Combüchens bild av Ida i boken *Den umbärliga* (Albert Bonniers förlag). 2019 invigdes Ida Bäckmanns plats och gata i Åmål med ett litterärt program. 2020 gav Gustaf Fröding-sällskapet i Karlstad ut en nytgåva av *Gustaf Fröding skildrad av Ida Bäckmann* som årsbok.

- Detta boksläpp blev den verkliga injektionen. På grund av pandemin bromsades det hela, men vi arbetade på.

De upplever liksom många sällskap ett stort intresse, men en inte lika stor vilja att engagera sig och bli medlem.

- Var i ett litterärt sammanhang! Skapa nätverk av viktiga, initierade personer. Samarbeta med andra sällskap, råder Solweig Johansson.

I Sundsvall gjorde Barbro Björk en utställning om Frida Stéenhoff på Sundsvalls Museum 2021. Utifrån den startades en studiecirkel, som väckte tankar på ett sällskap.

- Sundsvalls kvinnokarta över stadens betydande kvinnor inspirerade oss, berättar ordförande Catarina Arvidson.

En interimstyrelse sattes samman 2021 och året efter bildades sällskapet med uppgift att "väcka, underhålla och utveckla intresset för författaren och feministen Frida Stéenhoff och hennes budskap om kärlek, rättvisa och fred".

- Vår verksamhet finansieras genom medlemsavgifter. Vi hade dock förmånen att få ett startkapital genom en penninggåva från Quinouniversitetet i Sundsvall/Timrå som hade avslutat sin verksamhet.

Agneta Hellström hade följt verksamheten i Evert Taube-sällskapet på nära håll under många år. Det gjorde att hon började fundera över varför det inte fanns ett sällskap också för Olle Adolphson. Det var hon inte ensam om och 2022 bildades en interimstyrelse med flera engagerade personer. De började undersöka hur många som kunde tänkas bli medlemmar och kanske också jobba ideellt.

- Vi tog reda på vad som krävdes för att starta en förening. Och den 27 mars 2023 bildade vi sällskapet. Jag var inte ordförande först, men sedan valdes jag. Mina erfarenheter av arbetsledning och offentlig administration har varit en tillgång.

Olika arbetsgrupper skapades - för programverksamheten, redaktionsarbetet, ekonomin och medlemmarna. Jan Malmberg som skrivit boken *Trubbel* om Olle Adolphson (Albert Bonniers Förlag, 2020) är vice ordförande. Hemsidan är välutvecklad med till och med en webbshop.

- Mycket viktigt är en bra webbmaster som snabbt lägger ut info. Det har vi. Vi kallar honom Blixten.

Catarina Arvidson bredvid statyn av Frida Stéenhoff som bekostats av privata donationer och kommunen. En tävling utlystes som Camilla Bergman vann och hennes verk står nu utanför Sundsvalls teater.

Visaftnar och konserter arrangerar sällskapet både i egen regi och tillsammans med andra. Minneskonserter för Olles 90-årsdag firades till exempel både på Cirkus i Stockholm och i Ravlunda kyrka på Österlen, där Olle bott och har sin grav.

- Om jag ska nämna svårigheter så är det ekonomin. Kulturen behöver mycket mer stöd från samhället. En annan svårighet är lokaler. Det är alldeles för dyrt för en ideell förening som ett litterärt sällskap att hyra en lokal, säger Agneta Hellström.

Bra är att tänka på i styrelsearbetet är att alla kan bidra, men att arbetsinsatserna kan variera.

- Och det ska vara en rolig och trevlig samvaro. Det ska man inte glömma bort!

Karin Levander

Att tänka på när man vill bilda ett litterärt sällskap

Skatteverkets hemsida - Läs hur man bildar en ideell förening!

Platser - Uppsök gator, torg, städer, gravar etc värda att minnas för författarens liv och verk!

Tidpunkter - födelsedagar, dödsdagar, jubileum en anledning att minnas, fira.

Samarbeten - ta kontakt med andra sällskap, föreningar, bokhandlar, musiker, antikvariat, museer, restauranger, kaféer, studieförbund, skolor etc. Hitta beröringspunkter!

Marknadsföring - ge ut skrifter, skriv artiklar, påverka media, dela ut ett pris till författarens minne!

Hitta på aktiviteter - ordna utflykter, resor, promenader, cirklar, uppläsningar, utställningar, dramatiseringsringar, föreläsningar!

Medlemskontakter - informera via

Facebook, hemsida, instagram, maila, skicka brev och skapa möjligheter att träffa andra medlemmar!

Ekonomi - sök pengar hos fonder, stiftelser, kommuner etc för olika projekt!

Tänk på - alla jobbar ideellt. Olika kunskaper och erfarenheter behövs. Arbetet ska vara roligt, intressant och lärorikt!